

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 280/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti B., o. c. p., a. s., B., zastúpenej JUDr. M. Č., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 SŽ 8/2009 a jeho rozsudkom v tomto konaní zo 17. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti B., o. c. p., a. s., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2010 doručená sťažnosť spoločnosti B., o. c. p., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sž 8/2009 a jeho rozsudkom v tomto konaní zo 17. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žiadosťou z 1. apríla 2008 adresovanou Národnej banke Slovenska, útvaru dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“), domáhal vydania a zaslania „*prepísaného*“ povolenia na poskytovanie investičných služieb podľa aktuálneho znenia zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a o investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“). Sťažovateľ už mal totiž udelené povolenie na poskytovanie investičných služieb zo septembra 2003, avšak po nadobudnutí účinnosti novely zákona o cenných papieroch (zákon č. 209/2007 Z. z.) bol jeho zámerom znenie výroku povolenia terminologicky prispôbiť novej právnej úprave. Sťažovateľ výslovne uviedol, že „*toto podanie nie je podaním – žiadosťou o zmenu alebo rozšírenie stávajúceho povolenia na poskytovanie investičných služieb, ale len žiadosť o vydanie – zaslanie v zhode s aktuálnym znením zákona o cenných papieroch „prepísaného“ povolenia na poskytovanie investičných služieb*“.

NBS vyzvala 16. apríla 2008 sťažovateľa na doplnenie jeho žiadosti, pričom už v tejto výzve kvalifikovala podanie sťažovateľa ako žiadosť o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb podľa § 59 ods. 4 zákona o cenných papieroch. Vo výzve upozornila sťažovateľa, že nepožiadala o rozšírenie povolenia o vedľajšiu službu držiteľskej správy podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch, a preto mu po doplnení žiadosti bude vydané rozhodnutie o zmene povolenia na poskytovanie investičných služieb, v ktorom budú investičné služby „*pojmovovo zosúladené s účinným znením zákona o cenných papieroch, avšak nebude medzi nimi figurovať vedľajšia služba držiteľskej správy*“. Výzva obsahovala aj poukaz na ustanovenie § 173h ods. 2 poslednej vety zákona o cenných papieroch, podľa ktorej obchodník s cennými papiermi je povinný požiadať o zmenu povolenia pred začatím poskytovania nových investičných služieb, investičných činností alebo vedľajších služieb vrátane držiteľskej správy.

Po doplnení žiadosti sťažovateľom v súlade so zaslanými pokynmi NBS rozhodnutím č. OPK-4555/2008-PLP z 3. júla 2008 podľa § 59 ods. 4 zákona o cenných

papieroch zmenila povolenie na poskytovanie investičných služieb udelené sťažovateľovi v roku 2003 tak, že v bode 8 výroku rozhodnutia mu povolila výkon úschovy a správy finančných nástrojov na účet klienta vrátane súvisiacich služieb, najmä správy peňažných prostriedkov a finančných zábezpek, okrem držiteľskej správy, vo vzťahu k tam vymenovaným finančným nástrojom.

Predmetné rozhodnutie bolo odôvodnené tvrdením, že držiteľská správa, ktorá je s účinnosťou od 1. novembra 2007 legálne definovaná v ustanovení § 6 ods. 10 zákona o cenných papieroch, predstavuje novú vedľajšiu službu, a preto podľa § 173h ods. 2 zákona o cenných papieroch bolo povinnosťou sťažovateľa požiadať o rozšírenie doterajšieho povolenia na poskytovanie investičných služieb, ak držiteľskú správu ako službu mal záujem poskytovať. NBS v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznila rozdiel medzi držiteľskou správou podľa § 6 ods. 10 zákona o cenných papieroch a správou podľa § 41 zákona o cenných papieroch v znení účinnom pred 1. novembrom 2007, a to poukazom na „*spôsob vedenia vnútornej evidencie v súlade s § 6 ods. 10 písm. a), b) a c) zákona o cenných papieroch, v súlade s § 71h ods. 2 zákona o cenných papieroch a v súlade s ďalšími ustanoveniami zákona o cenných papieroch, ktoré pre obchodníka s cennými papiermi, evidujúceho údaje o majiteľoch finančných nástrojov vo svojej vnútornej evidencii, stanovujú povinnosť zaznamenať ďalšie skutočnosti súvisiace s finančnými nástrojmi,... V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, podporne, aj novelizované ustanovenia § 7 ods. 9 v spojení s § 35 zákona o cenných papieroch riešiacie otázku zákonného majiteľa finančných nástrojov, ktoré sú predmetom držiteľskej správy a ktoré sú obchodníkom s cennými papiermi evidované v jeho vnútornej evidencii podľa § 71 ods. 2 zákona o cenných papieroch. V neposlednom rade zákon o cenných papieroch s účinnosťou od 1.11.2007 ustanovením v § 105a ods. 3 rozšíril okruh osôb, ktorým môže centrálny depozitár zriadiť držiteľský účet, o. i. aj obchodníkovi s cennými papiermi s oprávnením na výkon vedľajšej služby držiteľská správa, zatiaľ čo pred 1.11.2007 mohol byť držiteľský účet zriadený len členovi, ktorý navyše musel byť zahraničným centrálnym depozitárom alebo zahraničnou právnickou osobou s obdobným predmetom činnosti. Aj táto skutočnosť poukazuje na to, že od 1.11.2007 preberá obchodník s cennými papiermi, oprávnený na poskytovanie držiteľskej správy..., určité funkcie, ktoré predtým mohol vykonávať len centrálny depozitár alebo obdobný zahraničný subjekt.“.*

Podľa názoru NBS nebola pre právne posúdenie veci rozhodujúca skutočnosť, že ustanovenie § 6 zákona o cenných papieroch „*výslovne neuvádza informáciu o tom, že držiteľská správa je považovaná za novú vedľajšiu službu.... Na účel určenia alebo neurčenia držiteľskej správy ako novej vedľajšej služby takisto nie je rozhodujúce,...* že držiteľská správa nie je v § 6 ods. 2 zákona o cenných papieroch vyčlenená pod samostatným písmenom a namiesto toho je textovo začlenená v ustanovení § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch s použitím slov ‚*vrátane držiteľskej správy*‘. Táto skutočnosť vo všeobecnosti nijako neovplyvňuje možnosť samostatného poskytovania držiteľskej správy zo strany obchodníka s cennými papiermi, resp. poskytovania úschovy, správy a súvisiacich služieb bez držiteľskej správy na základe právoplatného povolenia.“.

Napokon NBS v odôvodnení svojho rozhodnutia dodala, že „*v prípade subjektov, ktoré mali pred 1.11.2007 povolenie na poskytovanie vedľajšej investičnej služby úschovy alebo správy jedného alebo niekoľkých investičných nástrojov, bolo Národnou bankou Slovenska odporúčané, aby si na účel zvýšenia právnej istoty a zabezpečenia kontinuity poskytovania komplexných investičných služieb tieto subjekty požiadali... o zmenu svojho povolenia... rozšírením o vedľajšiu službu držiteľskej správy...*“.

Prvostupňové rozhodnutie napadol 23. júla 2008 sťažovateľ rozkladom, v ktorom vyjadril nesúhlas s názorom, že v prípade držiteľskej správy je potrebné požiadať o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb rozšírením o vedľajšiu službu držiteľskej správy. Podľa sťažovateľa „*aj v doterajšej praxi je akceptované, že ten, kto mal a má povolenie na úschovu alebo správu jedného alebo niekoľkých investičných nástrojov mal a má vo vzťahu k finančným nástrojom povolenie vykonávať aj držiteľskú správu*“.

Sťažovateľ bol toho názoru, že „*držiteľská správa je subsumovaná v službe úschova a správa finančných nástrojov, tvorí jednu z akýchkoľvek možných aktivít pri úschove a správe. Už zo systematiky – zaradenia do deviatej časti označenej ako spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia a z označenia § 173h v podnadpise ako prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. novembra 2007 vyplýva, že ide o procesné ustanovenie pre prípad začatia novej činnosti a v žiadnom prípade nejde o definovanie novej služby, keďže investičné služby a investičné nástroje sú upravené v prvej časti zákona označenej ako všeobecné ustanovenia zákona.*“.

Sťažovateľ preto namietal, že v dôsledku rozhodnutia NBS došlo k zúženiu rozsahu jemu doteraz povolených činností.

Banková rada Národnej banky Slovenska (ďalej len „Banková rada“) ako druhostupňový orgán konajúci o podanom rozklade rozhodnutím č. GUV-2355/2008 z 2. decembra 2008 prvostupňové rozhodnutie potvrdila a podaný rozklad zamietla.

Podľa názoru Bankovej rady držiteľská správa podľa § 6 ods. 2 písm. a) v spojení s § 6 ods. 10 zákona o cenných papieroch patrí medzi také vedľajšie služby, „ktoré obchodník s cennými papiermi v povolení vydanom pred 1. novembrom 2007 nemal zahrnuté, respektíve ani nemohol mať, nakoľko ich zákon o cenných papieroch definuje s účinnosťou od 1. novembra 2007“.

Banková rada zdôraznila, že „útvár dohľadu nad finančným trhom NBS zaslal každému obchodníkovi s cennými papiermi návrh zosúladeného povolenia na poskytovanie investičných služieb s novelou zákona o cenných papieroch a následne každého obchodníka s cennými papiermi pozval na osobné prerokovanie uvedenej problematiky. ... na osobných stretnutiach boli obchodníkom s cennými papiermi vysvetlené otázky týkajúce sa držiteľskej správy a zároveň bol objasnený ďalší postup týkajúci sa podávania žiadostí o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb... s cieľom rozšírenia tohto povolenia... o držiteľskú správu. Všetci obchodníci s cennými papiermi, okrem spoločnosti B., podali žiadosť o zmenu svojho povolenia na poskytovanie investičných služieb za účelom jeho rozšírenia o držiteľskú správu. ... Spoločnosť B. ako jediná napriek uvedenému ústretovému postupu zo strany NBS, podala žiadosť o vydanie ‚prepísanie‘ povolenia ... a zároveň požiadala o automatické zahrnutie držiteľskej správy do povolenia, pričom uviedla, že poskytovanie tejto vedľajšej služby je oprávnená vykonávať na základe vydaného povolenia pred 1. novembrom 2007.

NBS je v prípade podania žiadosti o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb rozšírením o vedľajšiu službu držiteľskej správy oprávnená od obchodníka s cennými papiermi vyžadovať napríklad objasnenie, akým spôsobom držiteľská správa zapadá do jeho stratégie poskytovania investičných služieb, predloženie návrhu vnútornej smernice alebo iného obdobného dokumentu, ktorý stanovuje postupy pri poskytovaní držiteľskej správy, špecifikáciu zodpovedných osôb a technického zabezpečenia, najmä vo vzťahu k vedeniu vnútornej evidencie (riešenie prístupových práv, spôsob zálohovania údajov, modality zvoleného technického riešenia), zoznam tretích strán, u ktorých budú evidované finančné nástroje na súhrnných účtoch a návrh zmluvnej dokumentácie.

Vzhľadom k skutočnosti, že spoločnosť B. vyššie uvedené skutočnosti nepreukázala, NBS nemohla povoliť poskytovanie držiteľskej správy.“

Právny názor, že držiteľská správa je novou vedľajšou službou podľa zákona o cenných papieroch, zdôvodnila Banková rada poukazom na ustanovenie § 35 zákona o cenných papieroch, aj na ustanovenie § 105a zákona o cenných papieroch, ktorý upravuje právny inštitút držiteľského účtu. Ten podľa Bankovej rady „*môže v Slovenskej republike zriadiť a viesť výlučne slovensky centrálny depozitár cenných papierov s tým, že držiteľský účet môžu mať zriadený... výlučne osoby taxatívne vymedzené v § 105a ods. 3 zákona o cenných papieroch. Držiteľské účty môžu v Slovenskej republike existovať od 1. apríla 2006 na základe novely zákona o cenných papieroch,... č. 213/2006 Z. z. Pritom od 1. apríla 2006 až do 31. októbra 2006 však držiteľské účty mohli mať... výlučne taxatívne vymedzení zahraniční členovia slovenského centrálného depozitára cenných papierov (keďže v niektorých cudzích štátoch už existoval inštitút držiteľskej správy), a to zahraniční centrálni depozitári cenných papierov a zahraničné právnické osoby s obdobným predmetom činnosti. Podľa zákona o cenných papieroch nemohla mať držiteľský účet... žiadna slovenská právnická osoba až do 31. októbra 2007 vzhľadom na to, že v Slovenskej republike ešte nebol zavedený inštitút držiteľskej správy. Novelou zákona o cenných papieroch,..., ktorá nadobudla účinnosť od 1. novembra 2007, bola ako nová vedľajšia služba zavedená držiteľská správa a zároveň bol zmenený § 105a ods. 3 zákona o cenných papieroch, ktorý taxatívne vymenováva subjekty spôsobilé mať držiteľský účet. Od 1. novembra 2007 držiteľský účet môžu mať zriadený... len centrálni depozitári cenných papierov, ..., ako aj obchodníci s cennými papiermi alebo zahraniční obchodníci s cennými papiermi s podmienkou, že musia mať oprávnenie na výkon vedľajšej služby držiteľská správa.“*

Napokon Banková rada odôvodnila svoj právny názor i obsahom zápisnice z prerokovania ustanovení týkajúcich sa držiteľskej správy s gestorom príslušnej novely zákona o cenných papieroch. Z tejto zápisnice podľa Bankovej rady vyplýva, „*že rozdiel medzi držiteľskou správou a správou vykonávanou podľa § 41 zákona o cenných papieroch je v tom, že pri výkone držiteľskej správy všetky činnosti súvisiace s výkonom a zachovaním práv súvisiacich s finančnými nástrojmi vykonáva správca vo svojom mene automaticky (podľa svojho uváženia) a majiteľ finančného nástroja nemá možnosť dávať mu samostatné*

jednotlivé inštrukcie pre výkon a zachovanie týchto práv. Na rozdiel od toho správa vykonávaná podľa § 41 zákona o cenných papieroch je potrebnou alternatívou pre prípad, kedy majiteľ finančného nástroja chce v určitých veciach rozhodovať, pričom správca je povinný plniť pokyny majiteľa cenného papiera podľa § 41 ods. 4 zákona o cenných papieroch (t. j. správca postupuje v zmysle týchto pokynov a nie podľa svojho uváženia). Výkon hlasovacích práv sa pri držiteľskej správe vykonáva správcom automaticky, ale pri správe podľa § 41 ods. 6 zákona o cenných papieroch, ak dá majiteľ cenného papiera správcovi pokyny, ako sa má hlasovacie právo využiť, je správca povinný hlasovať za majiteľa cenného papiera takto určeným spôsobom.“.

Druhostupňové rozhodnutie Bankovej rady napadol sťažovateľ žalobou podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorú doručil najvyššiemu súdu 5. februára 2009. Dôvodil v nej ukrátením na svojich právach „z dôvodu, že v dôsledku rozhodnutia žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu, mu bola odňatá bez právneho dôvodu časť licencie, ktorá ho oprávňovala na vykonávanie činnosti úschovy a správy zahŕňajúcej v sebe i činnosť držiteľskej správy“.

V prospech svojho právneho názoru, že držiteľská správa nie je novou vedľajšou službou podľa zákona o cenných papieroch, argumentoval gramatickým výkladom termínu „vrátane“ použitého v ustanovení § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch, ktoré podľa jeho názoru „iba špecifikovalo, že v rámci výkonu činnosti správy je možné vykonávať aj držiteľskú správu, nejedná sa však o nový druh správy“. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že na výkon úschovy a správy finančných nástrojov klientov mu už bolo vydané povolenie v roku 2003, pričom „povolenie sa vzťahovalo aj na vedľajšiu službu úschova a správa... vo vzťahu k zahraničným CP, pri ktorých obdobná forma účtov v centrálnom registri, ako aj obdobný komisionársky spôsob vykonávania správy pomocou týchto účtov – jeden účet v registri a analytická evidencia u správcu, boli v čase vydania povolenia bežnými“. Taktiež podľa sťažovateľa „činnosť úschovy a správy je nepriamo zaradená aj do časti povolenia týkajúceho sa ‚riadenia portfólia‘..., pretože podľa § 43 ods. 6 zákona o CP (6) Na zmluvu o riadení portfólia sa primerane použijú ustanovenia o zmluvách podľa § 31 až 36 a § 39 až 41 – Riadenie portfólia bolo povolené aj vo vzťahu k zahraničným

cenným papierom...; Zmluva o riadení portfólia je základná činnosť a žalobca ju má uzavretú so všetkými klientmi. “.

Sťažovateľ poukázal aj na smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (ďalej len „smernica o trhoch s finančnými nástrojmi“), ktorá bola do slovenského právneho poriadku transponovaná práve novelou zákona o cenných papieroch vykonanou zákonom č. 209/2007 Z. z. Sťažovateľ zdôraznil, že v texte tejto smernice sa nepoužíva pojem „držiteľská správa“, ale že sa hovorí výlučne o „úschove a správe“.

Podľa sťažovateľa *„držiteľská správa zahŕňa v sebe základný pojmový znak komisionárskej zmluvy podľa § 577 Obchodného zákonníka... Čiže už pred 1. novembrom tu bolo dané oprávnenie na činnosť tak, ako je to uvedené vyššie...“.*

Kriticky sťažovateľ hodnotil aj skutočnosť, že napriek jeho žiadosti, v ktorej výslovne uviedol, že ňou nenavrhuje zmenu už udeleného povolenia, iba jeho „*prepis*“, NBS v podstate ex offio uskutočnila zmenu predmetného povolenia. Konala tak nad rámec zákona a jej konanie *„je v rozpore so základným právom zakotveným v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR...“.*

Ako nesprávny hodnotil sťažovateľ záver NBS, podľa ktorého je držiteľská správa novou vedľajšou službou, pretože *„novela právneho predpisu nikde vo svojom znení neuvádza, že držiteľská správa je novou osobitnou činnosťou, pre výkon ktorej je potrebná zmena povolenia“.*

V podaní označenom ako *„vyjadrenie k vyjadreniu odporcu“* z 1. októbra 2009 adresovanom najvyššiemu súdu sťažovateľ spochybňoval aj názor Bankovej rady o rozdieloch medzi držiteľskou správou a správou vykonávanou podľa § 41 zákona o cenných papieroch, pretože *„žiadne ustanovenie zákona nevyklúčilo § 41 pre údajnú samostatnú časť držiteľskú správu. Správca nemôže podľa svojho uváženia vykonávať niečo automaticky, správca je povinný vždy sa riadiť ustanoveniami zmluvy o výkone správy daného investičného nástroja a vždy postupovať podľa pokynov klienta. Akákoľvek správa je z povahy zmluvného záväzku komisionárska zmluva a z tohto titulu je dané právo klienta dávať mu pokyny aj podľa § 578 Obchodného zákonníka.“.*

K argumentácii Bankovej rady inštitútom držiteľského účtu sťažovateľ uviedol, že *„na výkon činnosti depozitná správa (správne má byť držiteľská správa, pozn.)... nikdy nebol potrebný držiteľský účet u centrálného depozitára,... Odhliadnuc od faktu, že správa, vrátane držiteľskej, sa nevzťahuje len na cenné papiere držané u depozitára ale na finančné nástroje všeobecne, na to, aby obchodník vykonával činnosť depozitná správa (správne má byť držiteľská správa, pozn.) nikdy nemusel a dodnes nemusí mať otvorený držiteľský účet priamo u centrálného depozitára a už vôbec nie u slovenského centrálného depozitára, na ktorého sa odvoláva žalovaný.“*. Z toho sťažovateľ uzavrel ako nesporné, že *„komisionárska forma správy pri medzinárodnom obchodovaní bola vykonávaná slovenskými obchodníkmi aj predtým ako bol do nášho právneho poriadku zavedený termín ‚depozitná správa‘ (správne má byť držiteľská správa, pozn.), pričom takýto termín sa nikde inde nepoužíva.“*.

Najvyšší súd rozsudkom zo 17. marca 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sž 8/2009 žalobu sťažovateľa zamietol.

V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd na pomerne rozsiahlom priestore citoval vybrané ustanovenia Preambuly smernice o trhoch s finančnými nástrojmi a následne komparáciou relevantných ustanovení zákona o cenných papierov účinných pred 1. novembrom 2007 s ustanoveniami toho istého zákona účinnými po 1. novembri 2007, berúc do úvahy i príslušné intertemporálne ustanovenia zákona o cenných papieroch, dospel k záveru, že sťažovateľ *„napriek výzve a poučeniu zo strany žalovanej nepožiadal o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb rozšírením o držiteľskú správu v zmysle § 6 ods. 2 písm. a/ zákona č. 566/2001 Z. z. v znení zákona č. 209/2007 Z. z. o zotrval len na pôvodnom znení žiadosti o zosúladenie formulácie povolených činností s účinným znením zákona o cenných papieroch“*. Preto podľa názoru najvyššieho súdu NBS *„nerozhodla nad rámec žiadosti žalobcu, keď rozhodla len o preformulovaní znenia už povolených činností obsiahnutých v pôvodnom rozhodnutí..., ktorým bolo žalobcovi povolené poskytovanie investičných služieb tak, aby boli pojmovo v súlade so znením zákona o cenných papieroch upravených novelou – zákonom č. 209/2007 Z. z. s tým, že rozhodnutie neobsahuje tzv. držiteľskú správu. Hoci na konanie vo veciach zverených Národnej banke Slovenska zákonmi č. 566/2001 Z. z. a č. 747/2004 Z. z. sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, všeobecná procesná zásada, že podanie účastníka*

konania sa vždy posudzuje podľa jeho obsahu, nesporne platí aj v tomto konaní, a preto žalovaná správne pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu vychádzala z jeho obsahu. Nebolo pritom možné opomenúť ani skutočnosť uvedenú žalobcom na ústnom súdnom pojednávaní a síce, že o držiteľskú správu nepožiadala vedome majúc za to, že ju majú už podľa predchádzajúceho povolenia.“.

Najvyšší súd „porovnaním pôvodného znenia zákona o cenných papieroch a znenia zákona č. 209/2007 Z. z. mal... za preukázané, že ustanovenie § 6 novely definuje investičné služby a činnosti a vedľajšie služby, pričom medzi vedľajšie služby bola vložená definícia držiteľskej správy (§ 6 ods. 10 novely) a to v nadväznosti na vedľajšiu službu úschovy a správy finančných nástrojov na účet klienta, vrátane držiteľskej správy (§ 6 ods. 2 písm. a/ novely) a s tým súvisiacou definíciou držania finančných nástrojov klienta. Podľa názoru najvyššieho súdu v prípade držiteľskej správy nejde o pojmovú ani obsahovo totožnú vedľajšiu službu, ako bola upravená pred 01.11.2007, ale ide o novú vedľajšiu službu s konkrétnym podrobným vymedzením právnych úkonov potrebných na jej vykonávanie, ktorá v pôvodnom znení zákona definovaná nebola.“.

*V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ prezentoval v zásade rovnaké právne názory ako vo svojich podaniach realizovaných v priebehu konania pred NBS a pred najvyšším súdom. Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľ zdôvodnil tvrdením, že „sa NS SR v konaní o žalobe náležite nezaoberal otázkou právomoci zmeniť povolenie sťažovateľa NBS bez návrhu sťažovateľa, a teda nezaoberal sa rozporom medzi konaním NBS o zmene povolenia sťažovateľa a ustanovením § 59 ods. 4 zákona o CP a nevysporiadal sa so všetkými námietkami sťažovateľa voči postupu a Rozhodnutiam NBS...“. Podľa názoru sťažovateľa NBS porušila dispozičnú zásadu (§ 59 ods. 4 zákona o cenných papieroch), a tým aj čl. 2 ods. 2 ústavy, keď mu zmenila pôvodne vydané povolenie na poskytovanie investičných služieb a neuskutočnila len ním požadovaný „*prepis*“ tohto povolenia.*

Sťažovateľ namietal aj názor najvyššieho súdu, podľa ktorého bolo povinnosťou sťažovateľa požiadať o vydanie povolenia na výkon držiteľskej správy v prípade, ak mieni poskytovať takúto službu, pretože držiteľská správa je nová vedľajšia služba. Takýto názor podľa sťažovateľa preukazuje, že najvyšší súd sa nezaoberal náležite žalobnými dôvodmi.

Podľa sťažovateľa totiž „v žalobe ako aj vo vyjadrení v konaní pred NS SR dôvodil, že nejde v prípade o držiteľskej správy o novú službu, keďže túto službu už mal povolenú,... Odhliadnuc od týchto skutočností nemôže NS SR dôvodiť tým, že aj v prípade, že by sťažovateľovi bola daná zákonná povinnosť požiadať o zmenu povolenia a tento by o ňu nepožiadaval, je daná právomoc NBS na svojoľnú zmenu povolenia sťažovateľa. Uvedeným NS SR opäť poprel ústavné princípy podľa čl. 2 odsek 2 a 3 ústavy a tiež porušil právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, keď sa riadne celou vecou nezaoberal v celom rozsahu, náležite ju nezdôvodnil a nepodložil.“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1 Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom a rozsudkom sp. zn. 5SŽ 8/2009 zo dňa 17.3.2010 porušil základné právo spoločnosti B. o. c .p. a. s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5SŽ 8/2009 zo dňa 17.3.2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3 Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný spoločnosti B. o. c. p. a. s., B., nahradiť trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia.

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovateľovou námietkou zásadného významu smerujúcou proti rozhodnutiu najvyššieho súdu o jeho žalobe bolo tvrdenie, že najvyšší súd nenapravil závažné pochybenie NBS spočívajúce v porušení dispozičnej zásady zmenou pôvodne vydaného povolenia na poskytovanie investičných služieb napriek tomu, že sťažovateľ o zmenu nežiadal, ale žiadal len o prepis povolenia na účel jeho zosúladenia s novou terminológiou zákona o cenných papieroch po novele vykonanej zákonom č. 209/2007 Z. z. To sa malo formálne prejavíť v nedostatočnosti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu. S touto námietkou potom súvisí aj druhá, ktorá spočíva v tvrdení, že tak NBS, ako aj najvyšší súd nesprávne právne posúdili právny inštitút držiteľskej správy podľa § 6 ods. 10 zákona o cenných papieroch ako novú vedľajšiu službu.

Formulovanými námietkami sťažovateľ od ústavného súdu v materiálnej perspektíve žiada revíziu právneho názoru NBS i najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Ústavný súd už judikoval, že o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by v zásade poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 120/05, I. ÚS 386/06).

K prvej námietke sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné citovať ustanovenie § 59 ods. 4 zákona o cenných papieroch, podľa ktorého na žiadosť obchodníka s cennými

papiermi alebo zahraničného obchodníka s cennými papiermi možno rozhodnutím Národnej banky Slovenska povolenie na poskytovanie investičných služieb zmeniť. ... Zmeny povolenia na poskytovanie investičných služieb vyvolané len zmenou mena alebo priezviska, alebo miesta trvalého pobytu už schválených fyzických osôb podľa § 70 v orgánoch obchodníka s cennými papiermi alebo pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi si nevyžadujú súhlas NBS. Obchodník s cennými papiermi alebo zahraničný obchodník s cennými papiermi je však povinný NBS túto zmenu písomne ohlásiť najneskôr do 30 dní odo dňa, keď k nej došlo.

Zároveň podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. novembra 2007 obsiahnutého v § 173h ods. 2 zákona o cenných papieroch zmena už vydaných povolení na poskytovanie investičných služieb sa nevyžaduje. ... Tým nie je dotknutá povinnosť obchodníka s cennými papiermi, zahraničného obchodníka s cennými papiermi, banky alebo zahraničnej banky požiadať o zmenu povolenia pred začatím poskytovania nových investičných služieb, investičných činností alebo vedľajších služieb vrátane držiteľskej správy.

Ustanovenie § 59 a § 173h ods. 2 ani žiadne iné ustanovenie zákona o cenných papieroch nepozná procesno-právny inštitút „prepisu“ už vydaného povolenia, iba jeho zmenu. O zmene pôvodného povolenia musí NBS vždy rozhodnúť individuálnym správnym aktom. Jedinou výnimkou je zmena povolenia vyvolaná len zmenou mena alebo priezviska, alebo miesta trvalého pobytu už schválených fyzických osôb podľa § 70 v orgánoch obchodníka s cennými papiermi alebo pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi. O tento prípad však v prerokovanej sťažovateľovej veci nešlo.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje správnosť právneho posúdenia veci zo strany najvyššieho súdu, keď tento poukazom na zásadu neformálnosti (povinnosť posudzovať podanie účastníka konania podľa jeho obsahu, nie podľa jeho formálneho označenia) dospel k záveru, že aj „prepis“ pôvodného povolenia, o ktorý žiadal sťažovateľ, bolo možné od NBS dosiahnuť len procesným postupom charakterizujúcim zmenu už vydaného povolenia na poskytovanie investičných služieb. Inými slovami, to, čo sťažovateľ označoval ako „prepis“ povolenia, bolo možné pri rešpektovaní terminológie zákona

o cenných papieroch pomenovať výlučne ako zmenu povolenia. Zmena v tomto prípade spočívala práve v zosúladení terminologického označenia už povolených investičných služieb s pojmovým aparátom zákona o cenných papieroch po novele účinnej od 1. novembra 2007.

K tvrdeniu sťažovateľa o porušení dispozičnej zásady, a tým aj čl. 2 ods. 2 ústavy NBS treba dodať, že práve v prípade, ak by NBS realizovala „prepis“ inak, než zmenou pôvodného povolenia, konala by nad rámec zákona, a porušila by tak čl. 2 ods. 2 ústavy. Ústavný súd sa preto v zhode s najvyšším súdom nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa o porušení princípu viazanosti štátneho orgánu zákonom rozhodnutím a postupom NBS v jeho prípade.

Možno tak konštatovať, že najvyšší súd nijako nepochybil, keď v postupe NBS ako správneho orgánu nezistil porušenie dispozičnej zásady. Je nepochybné, že sťažovateľ žiadal o zmenu povolenia vydaného mu v roku 2003 formou „prepisu“ označenia jednotlivých investičných služieb, a preto NBS nemohla porušiť ustanovenie § 59 ods. 4 zákona o cenných papieroch a výrok svojho rozhodnutia formulovať slovesom „prepisuje“. Jej viazanosť zákonom jej aj v tomto prípade prikazovala vyhovieť žiadosti sťažovateľa formou zmeny pôvodne vydaného povolenia na poskytovanie investičných služieb.

Ústavný súd ešte považuje za potrebné objasniť, že jeho v predchádzajúcom odseku vyjadrený názor je len v zdanlivom rozpore so záverom najvyššieho súdu obsiahnutým na strane 23 napadnutého rozsudku, kde sa uvádza, že najvyšší súd „*mal... za preukázané, že žalobca... nepožiadaval o zmenu povolenia...*“, pretože vzhľadom na obsah textu odôvodnenia najvyššieho súdu, ktorý predchádza tomuto jeho citovanému záveru [na začiatku strany 23 najvyšší súd rekapituluje, že NBS vo výzve zo 16. apríla 2008 poučila sťažovateľa, „že keďže z jeho žiadosti vyplýva, že nežiada o zmenu povolenia rozšírením o vedľajšiu službu držiteľskej správy..., žalovaná vydá rozhodnutie o zmene povolenia..., v ktorom budú finančné nástroje, investičné služby, investičné činnosti a vedľajšie služby v zmysle platného povolenia... pojmovo zosúladené s účinným znením zákona, avšak nebude medzi nimi figurovať vedľajšia služba držiteľskej správy...“], je zrejmé, že tu najvyšší súd mal na mysli zmenu už udeleného povolenia jeho rozšírením o vedľajšiu službu držiteľskej správy.

Nedôvodné je i tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv nedostatočným odôvodnením rozsudku najvyššieho súdu. Ten sa totiž námietkou prekročenia právomoci NBS zaoberal dostatočne, a to práve už uvedeným poukazom na uplatnenie zásady neformálnosti v konaní NBS vo väzbe na korektné a ústavne v plnom rozsahu akceptovateľné právne posúdenie procesných úkonov sťažovateľa v predmetnom konaní o zmene povolenia na poskytovanie investičných služieb.

Druhá námietka sťažovateľa, ktorá v konaní pred NBS a v konaní pred najvyšším súdom mala zásadný význam, ale v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu plnila skôr vedľajšiu a pomocnú funkciu v sťažovateľovej argumentácii, spočíva v tvrdení o nesprávnom právnom posúdení držiteľskej správy ako novej vedľajšej služby, a to tak zo strany NBS, ako aj najvyššieho súdu. Ambíciou ústavného súdu pri prieskume napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z tohto hľadiska pritom nie je dať jednoznačnú odpoveď na charakter držiteľskej správy. Vyplýva to z ústavne predpísanej oddelenosti ústavného súdnictva od súdnictva všeobecného. Úloha ústavného súdu sa tu obmedzuje iba na posúdenie, či výklad najvyššieho súdu je logicky odôvodnený a či po obsahovej stránke nepopiera účel a význam ustanovení zákona o cenných papieroch regulujúcich držiteľskú správu tak, že by mal za následok porušenie sťažovateľom označených práv.

Ústavný súd zastáva názor, že z obsahu odôvodnenia rozhodnutí NBS i najvyššieho súdu neplynú žiadne signály ústavnej neakceptovateľnosti právneho posúdenia sporného charakteru právneho inštitútu držiteľskej správy.

Predovšetkým už NBS vo svojom prvostupňovom i druhostupňovom rozhodnutí poukázala na viaceré ustanovenia zákona o cenných papieroch majúce význam z hľadiska zistenia, či držiteľská správa je novou vedľajšou službou, alebo nie. Pritom tu brala do úvahy tak kritériá formálne (posledná veta § 173h ods. 2 zákona o cenných papieroch), ako aj materiálne (§ 35 a § 105a zákona o cenných papieroch). Následne aj najvyšší súd pristúpil k vyriešeniu tejto otázky skúmaním zmyslu a účelu smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (potreba zahrnúť do zoznamu finančných nástrojov určité deriváty komodít a iné nástroje, ktoré sú vytvorené a obchodované takým spôsobom, že sú podľa regulačných aspektov porovnateľné s tradičnými nástrojmi, potreba poskytnutia vysokej úrovne ochrany

investorom) transponovanej do slovenského právneho poriadku práve novelou zákona o cenných papieroch vykonanou zákonom č. 209/2007 Z. z., ktorá zaviedla legálny pojem držiteľskej správy. Pritom neopomenul ani skúmanie možnosti zavedenia takéhoto nového inštitútu napriek tomu, že samotná smernica o trhoch s finančnými nástrojmi pojem držiteľskej správy explicitne nezakotvuje. Takto podľa názoru ústavného súdu bola spornosť povahy držiteľskej správy ako vedľajšej služby podľa zákona o cenných papieroch odstránená ústavne konformným spôsobom.

V tejto súvislosti považuje ústavný súd za dôležité poukázať i na odkaz najvyššieho súdu adresovaný sťažovateľovi v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého v súlade s účinným právnym stavom vyplýva, že *„na vydanie povolenia na držiteľskú správu nie je v zákone stanovená nijaká lehota a žalobca o vydanie takéhoto povolenia môže požiadať“*. V žiadnom prípade by tak ústavný súd v rámci meritórneho prerokovania predloženej sťažnosti nemohol dospieť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv zmenou pôvodného povolenia na poskytovanie investičných služieb, ktorou podľa sťažovateľa došlo k zúženiu jeho oprávnenia poskytovať investičné služby, čo by v okolnostiach posudzovaného prípadu muselo tvoriť nevyhnutný predpoklad aj pre záver o porušení ústavou garantovaných práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené zhodnotenie námietok sťažovateľa, ktorými zdôvodnil svoj návrh na začatie konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, dospel k záveru o absencii priamej súvislosti medzi základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právom na spravodlivé súdne konanie rozsudkom najvyššieho súdu zo 17. marca 2010, čo má za následok odmietnutie predloženej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej.

K rovnakému záveru dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o postup najvyššieho súdu, ktorý bol v petite sťažnosti taktiež identifikovaný ako ústavne vadný, pretože námietky sťažovateľa sa výlučne orientovali na právne posúdenie predmetu konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom, a teda procesného postupu žalovaného súdu sa nijako nedotýkali. Zároveň sťažovateľ nepredložil žiadne relevantné dôkazy, ktoré by postup najvyššieho súdu pri preskúmvaní zákonnosti

konkretizovaného správneho rozhodnutia akokoľvek spochybňovali. Aj v tejto časti je tak sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo bez významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010